gemeente ooststellingwerf

Hein Mader Kunstroute

Ontdek al fietsend de kunstwerken van Hein Mader. De route is een mix van cultuur, historie, natuur en beleving.

Hein Mader
Kunstroute

Inhoudsopgave

Route 1
Circa 45 km

Locatie 1: 6
Ovonde Boerestreek, Appelscha
Locatie 2: 8
Buitencentrum Staatsbosbeheer Drents-Friese Wold
Locatie 3: 10
Es van Tronde
Locatie 4: 12
Kunstpunt Friesgoed en Werkplaats Mader
Locatie 5: 14
Oldeberkoop, Molenbosch
Locatie 6: 16
Oldeberkoop, Koepelbosch
Locatie 7: 18
Horstlaan, Elsloo
Locatie 8: 20
B&B Janneke
Locatie 9: 22
Rotonde "De Roggeberg" Appelscha
Locatie 10: 24
OlmenEs, Appelscha
Locatie 11: 26
Bosbergtoren, Appelscha

Route 2
Circa 55 km

Locatie 1: 30
Ovonde Boerestreek, Appelscha
Locatie 2: 32
Kruising Meester Lokstraat, Ravenswoud
Locatie 3: 34
Stichting Nobilis
Locatie 4: 36
Infocentrum Natuurmonumenten
Locatie 5: 38
Haule, Rotonde
Locatie 6: 39
Haule, Veenpettenweg
Locatie: 7 40
Klokkenstoel, Donkerbroek
Locatie 8: 42
Lyclemaweg/Bûterheideveld
Locatie 9: 44
Oosterwolde centrum
Locatie 10: 46
Oosterwolde Zuid

Hein Mader Kunstroutes

Heinrich Josef Mader werd op 9 maart 1925 geboren in het Oostenrijkse Willendorf, als zoon van een meubelmaker. In 1945 vluchtte het gezin voor het Rode Leger. Vanwege de liefde kwam hij in 1960 in Amsterdam terecht. Daar werkte hij onder meer op de Rijksacademie.Toen hij 46 jaar was, zei hij zijn baan op en begon beelden te maken "om een positieve bijdrage te leveren aan deze tijd". "Een stem in mij zei dat ik in opstand moest komen tegen al die nare, ziekmakende elementen in de maatschappij", vertelde hij in een interview met het Friesch Dagblad. "Ik probeerde de chaos in mijzelf te ordenen om die in de vorm van beelden naar buiten te halen".

Eind jaren tachtig kwam Mader naar Fryslân voor een expositie in Het Princessehof te Leeuwarden. Hij besloot, na bijna dertig jaar in Amsterdam te hebben gewoond, in 1989 naar Fryslân te verhuizen. Hij vestigde zich in de voormalige grasdrogerij bij Mantgum. "Ik was al jaren op zoek naar een geschikte locatie om te kunnen werken. Toevallig reed ik hier op een zondagochtend langs."

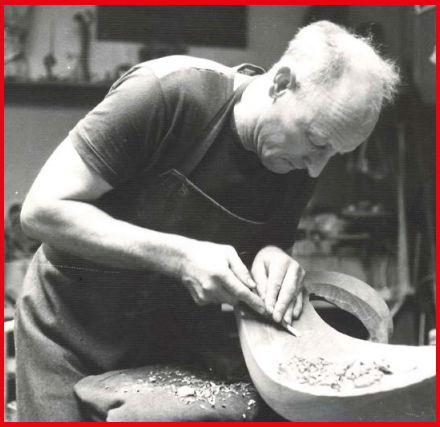

De verhuizing naar de provincie had invloed op zijn werk. "Ik ben grotere dingen gaan maken en werk meer vanuit ruimte en vrijheid". Mader maakte honderden beelden die zijn ondergebracht in een stichting.

Zijn grote droom was de oprichting van een eigen beeldentuin. Nu zijn de beelden van Mader te zien in de gemeente Ooststellingwerf.

Hein zijn beelden moeten vooral een verbinding aangaan met de omgeving. Daarom is met grote zorg gezocht naar locaties. We willen met die plekken de mooiste plekken van Ooststellingwerf laten zien. Er is zoveel om trots op te zijn.

Er zijn twee Hein Mader Kunstroutes ontwikkeld rondom 18 beelden, zodat u zelf kunt kiezen hoe lang u onderweg wilt zijn. De routes hebben Appelscha als centraal startpunt. Vanaf daar gaat de eerste route naar Oldeberkoop en terug. De tweede route gaat via het Fochteloërveen richting Haule en via Makkinga/Oosterwolde terug. Je kunt vanaf elk moment de route gaan fietsen en zelf bepalen langs welke beelden je wilt gaan. De routes worden aangevuld met binnen beelden die op verscheidene plekken te bewonderen zijn.

De routes zijn ontwikkeld met inbreng vanuit de dorpen. Ze zijn een mix van cultuur, historie, natuur en beleving. Hierdoor krijgen bezoekers een goede indruk van onze gemeente. De buitenbeelden staan op pin-points in het landschap. Hiermee worden culturele en historische verhalen over de omgeving en de mienskip gemarkeerd. Omdat het een verhaal vertelt van de omgeving, maar vooral ook van de mensen die er wonen. Door de beelden te plaatsen op deze locaties worden de verhalen zichtbaar. Want een beeld gaat spreken op het moment dat het iets toevoegt of zichtbaar maakt.

Route 1

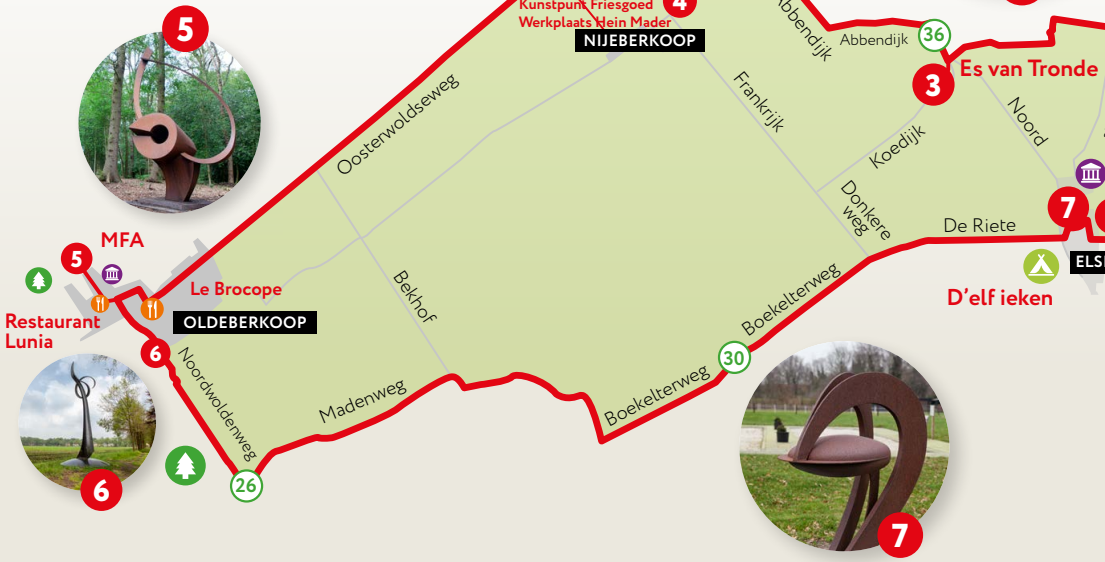

Locaties buitenbeelden:

1. **Ovonde Boerestreek, Appelscha**
2. **Buitencentrum Staatsbosbeheer** Drents- Friese Woud
   Terwisscha 6a
3. **Es van Tronde**
   Kruising Koedijk en Tronde
4. **Kunstpunt Friesgoed en Werkplaats Mader**
   Bovenweg 3, Nijeberkoop
5. **Oldeberkoop, Molenbosch**
   Coördinaten:
   N52.940909 · E6.121415
6. **Oldeberkoop, Koepelbosch**
   Coördinaten:
   N52.934475 · E6.129314
7. **Horstlaan, Elsloo**
8. **B&B Janneke te Elsloo**
   Hoofdweg 20, 8424 PL Elsloo
9. **Rotonde 'De Roggeberg', Appelscha**
   De Roggeberg 1
10. **OlmenEs, Appelscha**
    Beatrixoord 1
11. **Bosbergtoren, Appelscha**
    Bosberg 2a

Locaties binnenbeelden:

- Campings
- Attractie
- Bed & Breakfast
- Restaurant/cafe's
- Gebouwen
- Informatiecentrum

Hein Mader Kunstroute

Voor meer informatie over de Mader Kunstroute in Ooststellingwerf kunt u kijken op **www.ooststellingwerf.nl/maderkunstroute**

Locatie 1

Spirie – Ovonde Boerestreek Appelscha

Veel van de centrale ondernemers uit Appelscha zijn gevestigd aan de Boerestreek. Zo vind je er bijvoorbeeld Kramer Fietsverhuur. In deze prachtige fietsenzaak kun je een luxe fiets huren. Vervolgens kun je van hieruit de mooie omgeving van Appelscha en de Friese Wouden ontdekken! Of natuurlijk de Mader Kunstroute fietsen.

Vanaf de Boerestreek kunt u vanaf nu een 2,2 km lange route wandelen (of met de rolstoel rijden) door het bos en over de Bosberg. Langs de route heeft de historische vereniging op 10 punten informatie over de geschiedenis geplaatst. Het pad leidt u door een afwisselend gebied en geeft een goed beeld van de Bosberg, u wandelt langs het openluchttheater, de stuifduin en de Bosbergtoren. Het pad is volledig verhard, zodat ook mensen in een rolstoel of met kinderwagen van de natuur kunnen genieten. De Bosbergtoren heeft een lift, ook deze is voor mensen in een rolstoel of met een kinderwagen toegankelijk.

Ook vind je aan de Boerestreek een speciaal Klimbos. Dit Klimbos is opgezet door De Jongens van Outdoor. Bezoek het Klimbos en ontdek de avonturier in jezelf! Honger en dorst gekregen na al je belevenissen? Ga dan een heerlijk hapje eten bij één van de vele horecagelegenheden die Appelscha rijk is. Zo vind je er Restaurant Leafs, waar je alle specialiteit uit de streek kunt proeven. Is het mooi weer? Dan kun je gezien van de zon op het terras van Le Coq.

Hou de website in de gaten voor alle activiteiten, zoals concerten in de muziekkoepel, markten en de BMX baan: **www.appelscha.nl/regio/dorpen/boerestreek-appelscha.** U kunt ook terecht bij het Tip, het tourist infocentrum van Appelscha.

Jongens van outdoor

Evenementenbureau De Jongens van Outdoor uit Appelscha heeft op de Boerestreek een nieuw, duurzaam pand laten bouwen. Insteek: een zo laag mogelijke 'footprint'. Zo wordt er in het nieuwe pand in de toekomst geen gas meer gebruikt. Zoveel mogelijk energie wordt zelfstandig opgewekt met zonnepanelen en windenergie. Voor het meubilair is gebruik gemaakt van lokaal hout, uit het Drents Friese Wold. Voor de tafelbladen zijn ze een samenwerkingsverband aangegaan met het Friesland College. Studenten van de opleiding Meubelmaker zijn bezig met het ontwerp en realisatie van tafelbladen. Ze worden gemaakt van biobased materiaal en elk seizoen kan er een nieuw tafelblad geplaatst worden. Door deze samenwerking zijn De Jongens van Outdoor verzekerd van unieke tafelbladen en het Friesland College heeft een doorlopende opdracht voor haar studenten.

Binnenbeelden

Restaurant Le Coq & Tourist Infocentrum Appelscha

Restaurant Le Coq

Tourist Infocentrum Appelscha

Locatie 2

Buitencentrum Staatsbosbeheer Drents-Friese Wold

Terwisscha 6a I 8426 SJ Appelscha

Beleef het Drents-Friese Wold

Het op één na grootste aaneengesloten bosgebied van ons land ligt op de grens van Friesland en Drenthe. Een bosgebied vol variatie. Met moeras en stuifzand, vennetjes en heide, bolle akkers en bloeiende beekdalen. Buitencentrum Drents-Friese Wold bij Appelscha is hét startpunt voor een dagje uit. Zowel binnen als buiten is er veel te beleven. Ook is dit grote beeld van Hein Mader er te bewonederen. Het beeld draait mee in de wind. De binnen expositie met grootbeeldfilm laat je kennismaken met het gebied. De winkel met streekproducten, cadeaus, routekaarten en boeken zal je verrassen. Een kopje koffie, broodje, soep of een lekker ijsje is te krijgen bij de inpandige horeca. Staatsbosbeheer organiseert tal van excursies en kinderactiviteiten. Wat denk je van het blotevoetenpad of één van de andere leuke doepaden?

Excursies

Welke vogels hoor je nu eigenlijk allemaal? Hoe kun je het beste reeën spotten? Hoe weet je waar ze gelopen hebben en of ze in de buurt zijn? Dat hoor je van de boswachter. Hij leert je alle herkenningstekens. Bijvoorbeeld tijdens de wildernistochten of reeënexcursies. In vakanties zijn er volop activiteiten en excursies voor jong en oud. Beleef de zonsondergang tijdens één van de zomeravondwandelingen of nog unieker: een vollemaanactiviteit.

Doe- en ontdekpaden

Blootvoets over wiebelende boomstammen, een bed van dennenappels en dwars door de modder. Durf jij het blotevoetenpad in het Drents-Friese Wold aan?

Een avontuurlijke wandeling waar de natuur via je tenen naar binnen kruipt, ook geschikt voor kinderfeestjes en bedrijfsuitjes. Jonge kinderen kunnen ook als heuse kabouter het kabouterpad lopen. Kinderen die de Boswachteracademie willen volgen om meer te leren over het werk van de boswachter kunnen het Hulpboswachterspad lopen. Tijdens de tocht leren zij alles over het werk van de boswachter. Aan het einde van de route ontvangen zij in hun logboek een handtekening en zijn daarmee officieel hulpboswachter. Het familiepad (2,2 km) is volledig verhard. Het is geschikt voor families en mensen met een kinderwagen en rolstoel.

Openingstijden:

- Apr t/m 5 nov: ma t/m zo van 10-17 uur.
- Nov t/m mrt: wo, za en zo 10-16 uur.
- Alle schoolvakanties dagelijks geopend.
- Gesloten op 1e kerstdag en nieuwjaarsdag.

Locatie 3

Es van Tronde

Kruispunt Tronde Noord – Koeweg - Haerweg

Het beeld 'de Winkelhaak' van Hein Mader staat in het buurtschap Tronde net ten westen van Elsloo. De locatie maakt onderdeel uit van de vroegere 'brink' van het buurtschapje. Anders dan de omliggende dorpen vormde Tronde een klein esgehucht met veel 'Drentse' kenmerken.

Waarschijnlijk is het buurtschap vernoemd naar het Middelnederduitse trent of het Oudfriese trind/trund. Trent betekend zoiets als 'ronding', 'omtrek' of 'grenslijn' en trind wordt verklaard als 'rond'. De naam slaat mogelijk op de boerderijen die in 'het rond' zijn gelegen, maar waarschijnlijker is dat hiermee de ronde vorm is bedoeld van de dekzandhoogte ten zuidwesten van het dorp. Deze hoogte, en die ten noordwesten en noordoosten van het dorp, hebben een belangrijke rol gespeeld in de geschiedenis van het buurtschap.

De drie dekzandhoogten beschikten over relatief rijke bodems. In de middeleeuwen is de rijke bosvegetatie gekapt waarna de gronden zijn omgezet tot akkerland: een es. Eeuwenlang zijn de essen bemest met huisvuil totdat in de zestiende en zeventiende eeuw de potstalbemesting zijn intrede deed. Heideplaggen werden in de potstal gelegd en zodoende vermengd en verrijkt met schapen- en koeienmest. Dezelfde plaggen werden vervolgens gebruikt om de akkers te verrijken. Op deze wijze ontstonden dikke zwartgrijze esdekken die de bestaande dekzandhoogten nog verder accentueerden.

De escomplexen van Tronde liggen langs de Koedijk, bij de Abbendijk en ten noordoosten van het buurtschapje. Karakteristiek voor de essen is het versnipperde grondbezit. De essen werden verdeeld onder de boeren in het buurtschapje waardoor iedere boer een kleine strook akkerland kreeg toegewezen.

Rondom de es-complexen werden vaak bosjes of houtwallen aangelegd. Een aantal van deze houtwallen zijn bewaard gebleven. Ze liggen aan de noordoostkant van Tronde en in het recent aangeplante acaciabos ten noorden van de Koedijk.

Het riviertje de Lende ontspringt in het gebied rondom Tronde. Volgens de legende is het riviertje ontstaan in de potstal van Bettus van Ties. Diens geit plaste altijd zoveel dat

de Lende ermee gevoed kon worden. Het is een prachtige fabel, maar de werkelijkheid is anders. De plaatselijke ijsbaan de Stobbepoel ligt bijvoorbeeld in deze laagte. Het is een oud oerdal van een stokoude Pleistocene rivier.

Het beeld van Hein Mader dat u hier ziet staan heet de winkelhaak een mooi symbool van de overgang van het organisch gevormde lijnenspel van de esgronden naar de strakke belijning van de ruilverkaveling.

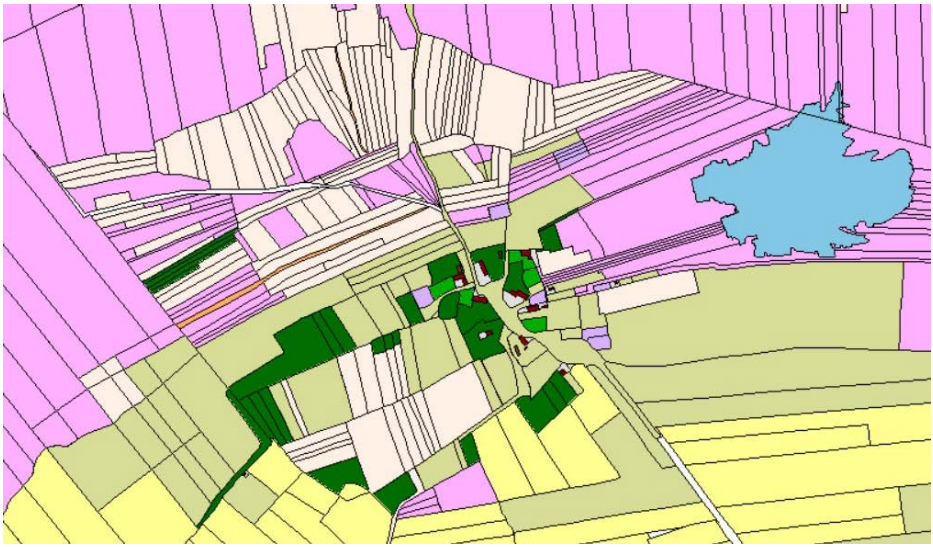

Winkelhaak Tronde
Fijnmazige percelering in Tronde in 1832

Locatie 4

Kunstpunt Friesgoed en Werkplaats Mader

In het kleinste dorp van Ooststellingwerf ligt aan de oude Binnenweg van Nijeberkoop, nu Bovenweg (N-351), de werkplaats van Hein Mader.

In de Boerderij van Veebedrijf Brouwer is een atelier ingericht waar verschillende beelden staan opgesteld. Ook de beelden waaraan nog gewerkt moet worden en gereedschappen, om zo een impressie te krijgen van hoe de kunstenaar Hein Mader bezig was. Foto's en films illustreren die werkzaamheden van 'de baas'. De ambachtelijkheid en technieken om de verschillende sculpturen te kunnen maken ontstonden tijdens Maders lange en veelzijdige voorgeschiedenis.
Zijn vader was een meubelmaker en hij kwam Gustav Resatz tegen, die was houtsnijder van kerkelijke kunst bij wie Mader de eerste beginselen leerde. In Zwitserland was hij modellenmaker voor een gieterij. Vervolgens voer hij als scheepstimmerman naar Zuid-Amerika en vestigde zich in Venezuela, waar hij tractoren en landbouwmachines ging repareren.

Voor de liefde kwam hij in Amsterdam. Hij specialiseerde zich met zijn achtergrond van houtsnijder en timmerman in het moeilijke werk en trok er de aandacht mee van de Rijksacademie.

De Rijksacademie gaf hem de opdracht in het Van Nispenhuis een werkplaats in te richten, waar toekomstige beeldhouwers en andere kunstenaars vertrouwd gemaakt konden worden met het ambachtelijke: "Zij moesten een bredere, technische basis krijgen. Ik ben me toen zelf ook meer met kunst gaan bezighouden, deels uit onvrede over wat ik toen aan kunst zag. Ik vond het allemaal zo pessimistisch, zo negatief. Het protest drukte zich meer en meer uit in lege dingen" aldus Mader.

De werkplaats is passend in de traditie van dit streekdorp, waar noeste arbeid onderdeel is van de agrarische cultuur. Het dorp bestaat grotendeels uit verschillende boerderijen die oorspronkelijk langs lange doorgaande wegen gelegen haaks op de verkaveling staan. In Nijeberkoop had je drie opeenvolgende en parallel aan elkaar gelegen wegen: de Buitenweg, Het Karkepad of Lijkweg en vervolgens dus de Binnenweg (nu Bovenweg). Het Karkepad lag precies tussen de Binnen- en Buitenweg in.

Precies op deze hoogte vindt je ook nu nog het prachtige kerkhofje van Nijeberkoop. Het ligt geheel verscholen in het bos en tot in de negentiende eeuw heeft hier een kerkje gestaan. Nu staat er alleen nog een houten klokkenstoel.

Binnenbeelden
Werkplaats Mader & Friesgoed

Tussen Frankrijk en Egypte (twee buurtschappen) staat de witte boerderij van Kunstpunt Friesgoed, op Bovenweg 3. In het oude woonhuis van de kleine boerderij en een gedeelte van de oude stal is een creatieve brûsplak, die ruimte biedt aan mensen met originele en bruikbare kunst, initiatieven en producten. Alle producten en kunst zijn met aandacht gemaakt. Kunst over onderwerpen als klimaatverandering en vervuilende consumptie hoeven geen doembeelden te zijn.

Binnen Friesgoed wordt geprobeerd door middel van kunst en producten bewustwording te stimuleren en verbondenheid met elkaar en de omgeving te laten herontdekken. Verschillende binnen beelden en één buitenbeeld van Hein Mader hebben onderkomen gevonden bij het kunstpunt Friesgoed.

"Ik ben me met kunst gaan bezighouden uit onvrede over wat ik destijds zag" zei Mader ooit in een interview, hij doelde daarmee op de verkwanseling van de aarde. Een thema dat perfect aansluit bij de collectie van Friesgoed.

U kunt terecht voor de sleutel van de werkplaats als Friesgoed open is!

Woensdag t/m zondag van 14 tot 17 uur en als het hekje openstaat.

www.friesgoed.nl

Werkplaats&Friesgoed
Bovenweg 5&3 Nijeberkoop

Locatie 5
Oldeberkoop, Molenbosch

Het beeld van Hein Mader nodigt de mensen uit voor een wandeling in het Molenbosch van Oldeberkoop. Dit fraaie parkbos is tussen 1820 en 1830 aangelegd in Engelse landschapsstijl. Opdrachtgever was de in Oldeberkoop geboren en getogen J.A. Willinge (1760 – 1839).

Willinge was in het dagelijks leven rechter en heeft als lid van Gedeputeerde Staten van Friesland en als Grietman (burgemeester) van Ooststellingwerf diverse belangrijke functies bekleed. Het bos draagt de naam Molenbosch, vernoemt naar de korenmolen die aan de Molenhoekweg heeft gestaan. Nadat door de aanplant van het bos de molen de wind uit de zeilen werd genomen, is de molen in 1830 afgebroken. De Engelse landschapsstijl kwam in het midden van de 18e eeuw in de mode. Begin 1800 is in Leeuwarden de Prinsentuin in deze stijl aangelegd. De heer Willinge heeft het Molenbosch in dezelfde stijl laten aanleggen. Kenmerkend zijn de slingerpaden, de met elkaar verbonden vijverpartijen, de niveauverschillen en de voorkeur voor inheemse loofbomen zoals de beuk en de eik, met hier en daar taxus en rododendrons voor de kleur.

Naast de genoemde inheemse bomen komen in het Molenbosch ook struiken als hulst, lijsterbes en braam voor. Verder groeien er typische bosplanten, zoals de blauwe bosbes, lelietje-van-dalen, dalkruid en salomonszegel. Deze variatie maakt dat het Molenbosch een grote natuurwaarde heeft.

Het bos wordt als wandelgebied gebruikt. Het is niet zeker of het Molenbosch door de bekende tuinarchitect Roodbaard is aangelegd.

De kans is echter groot aangezien het nabijgelegen Koepelbosch in Oldeberkoop in dezelfde tijd wel door Roodbaard is ontworpen en J.A. Willinge voor beide projecten de opdrachtgever was.

In 2003 - 2004 is het bos opgeknapt door Plaatselijk Belang Oldeberkoop en Staatsbosbeheer, waarbij de oude stijl en structuur is gehandhaafd. Achterstallig onderhoud is weggewerkt en er zijn jonge bomen geplant. Tevens zijn de waterpartijen geschoond en zijn nieuwe loopbruggetjes geplaatst.

Het Molenbosch ligt aan de noordwestkant van Oldeberkoop, nabij De Uutwiek. Tijdens Open Stal, de kunstmanifestatie van Oldeberkoop die jaarlijks duizenden bezoekers trekt, wordt in het Molenbosch de verbinding gemaakt naar kunst. Dit bos laat zien dat kunst en natuur goed samen gaan en dat het elkaar kan versterken. Het beeld van Hein Mader vormt een totaal met de omgeving door zijn organische vorm gaat het een verbinding aan met de omgeving.

Binnenbeelden
Le Brocope

Centraal in Oldeberkoop vlakbij de authentieke kerk ligt Le Brocope. Het prachtige gebouw in Oldeberkoop, dat jarenlang bekend stond als gastvrije herberg, is een plek waar cultuur zichtbaar en voelbaar is, al was het maar omdat het gebouw vanaf de oprichting theater was. De naam Le Brocope is afgeleid van het oudste kunstenaarscafé in Parijs: Le Procope, een verzamelplaats voor kunstenaars en muzikanten. Net als Le Brocope in Oldeberkoop boden zij een podium voor het uitdragen van vernieuwende initiatieven op cultureel en maatschappelijk gebied en een residentie voor kunstenaars, muzikanten en schrijvers.

Een inspirerende plek voor ieder die van cultuur, literatuur en beeldende kunst houdt. De beelden van Hein Mader mogen dan ook niet ontbreken op deze plek, die mensen verbindt en uitnodigt tot het uitwisselen van nieuwe ideeën en gedachten. Het is authentiek, sfeervol en niet op de laatste plaats wordt dit alles gekenmerkt door op de achtergrond de prachtige middeleeuwse kerk.

www.lebrocope.nl

Oosterwoldseweg 5
8421 PA Oldeberkoop

Locatie 6
Oldeberkoop, Koepelbosch

Naast het Molenbosch kent Oldeberkoop nog een tweede parkbos: het Koepelbosch. Het bos ligt in het verlengde van het Molenbosch, maar dan een heel eind richting de Lende. Door de drukke N-351 wordt het Koepelbosch eigenlijk in tweeën gesplitst. Het beeld de Wimpel van Hein Mader staat in het noordelijke deel van het Koepelbosch, dus aan de kant van Oldeberkoop. Hier vestigt het ranke beeld de aandacht doordat het is geplaatst aan het einde van een lange bomenlaan; iets wat karakteristiek is voor deze bossen en het lokale Stellingwerfse landschap.

Het Koepelbosch is rond 1825 aangelegd door de bekende tuinarchitect Roodbaard. In deze periode stond het park nog bekend als Vredewoud, naar de villa van de familie Willinge Prins. Het was in opdracht van deze familie dat zowel het Koepelbosch en het Molenbosch zijn aangelegd. De naam Vredewoud is in de loop der tijd verdrongen door het Koepelbosch; een vernoeming naar de theekoepel die was aangelegd op het grote eiland in één van de vijver partijen.
U kunt het zuidelijke deel van het Koepelbosch bereiken door de laan te vervolgen en aan het einde de N-351 over te steken. Een andere optie is om via de laan terug te lopen richting Oldeberkoop. Zowel bij hotel Lunia en het MFA Mejander vindt u namelijk nog meer beelden van Mader.

Oldeberkoop is zoals zoveel Stellingwerfse dorpen een echt streekdorp. Doordat de bebouwing zich in de loop der eeuwen rondom de kerk heeft geconcentreerd ontstond een specifiek karakter dat wel iets weg heeft van een Drentse brink.

Opvallend genoeg wordt de dorpskerk altijd aangeduid als de 'Bonifatiuskerk'. Recentelijk is echter gebleken dat de kerk van oudsher gewijd is geweest aan Sint Vitus. Het moet dus zijn de Sint Vituskerk van Oldeberkoop. De kerk is een rijksmonument en de oudste delen van de kerk dateren waarschijnlijk van rond 1150. Het schip van de kerk is uit tufsteen opgebouwd. Dit zachte bouwmateriaal werd in Nederland tot ongeveer het midden van de twaalfde eeuw gebruikt. Ook de ringmuur, de kerktoren en een oud zandstenen doopvont binnen in de kerk spreken tot de verbeelding.

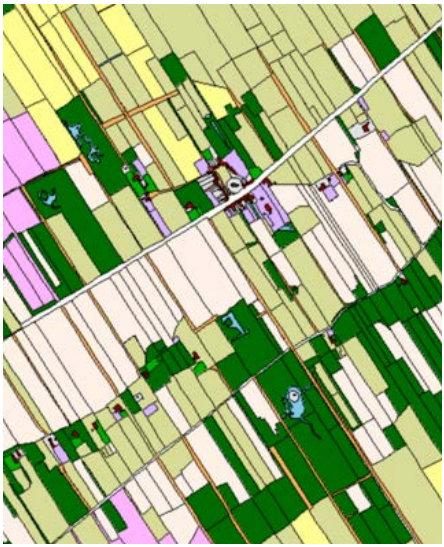

Oldeberkoop (1832)
Duidelijk zijn de parkbossen te zien met de waterpartijen.

Binnenbeelden
Hotel Lunia & MFA Mejander

Bij Hotel Lunia moet u even speuren om de beelden van Hein Mader te herkennen. Beneden staat een wit marmeren beeld en op de tussenverdieping ligt een groot houten beeld. Het houten beeld vormt een lemniscaat en is uit één stuk hout gemaakt. De lemniscaat is een symbool, het staat voor: oneindig, eeuwige beweging, zonder begin en zonder einde. De lemniscaat is een zeer oud en veel gebruikt teken. Je vindt het terug in bijna alle culturen. Sommigen noemen het 'de liggende acht'.

De geschiedenis van het monumentale Lunia gaat terug tot 1861 en gaat nog steeds door, elke dag worden daar weer nieuwe herinneringen geboren door de gasten die er verblijven. In 1861 had de villa maar één verdieping. Mr S.G. Manger Cats, rechter in het kanton Oldeberkoop woonde er met zijn echtgenote Riemke Lunia aan wie de Villa hier naam te danken heeft. In 1895 werd Lunia gekocht door de heer Petrus Lambertus Prins.

Tot eind jaren dertig heeft de familie Willinge Prins hier gewoond. In 1965 kocht de eigenaar van de zuivelfabriekhet pand en verhuurde de appartementen aan zijn medewerkers. Vanaf 1969 fungeerde Lunia als gezinsvervangend tehuis voor meisjes.

In 1985 werd Lunia verbouwd tot Bridge-Hotel. Sinds december 2004 zijn Kim Linse en Marcel Schwirz de eigenaren van Hotel Restaurant Lunia. Lunia is sinds die tijd omgetoverd tot een luxueus hotel met 14 prachtige kamers. In de tuin kunnen gasten gebruik maken van de wellness met sauna en whirlpool. Begin 2014 werden de vergaderzalen en de villakamers opnieuw ingericht. Kunst en Lunia gaan goed samen, er zijn het hele jaar door wisselende exposities en tijdens Open Stal, het kunstevent, is het een gewilde locatie die veel bezoekers trekt.

MFA Mejander
Bij het MFA Mejander in Oldeberkoop staan twee beelden van Hein Mader, een groot houten beeld in de vorm van een vrouw en een abstract mahonie houten beeld. De Mejander staat voor het gezamenlijk oppakken van taken. Het is een multifunctionele accommodatie en wordt beheerd door het dorp met haar vrijwilligers. Het complex huisvest een volwaardige sporthal met tribunes, diverse vergaderzalen, een praktijkruimte, een peuterspeelzaal en een brandweerkazerne.

Locatie 7
Horstlaan, Elsloo

Horstlaan
Op zoek naar de naam Horstlaan, waar het beeld staat. De naam blijkt ontleend te zijn aan een langs de Riete liggend perceel dat in het verleden net iets hoger lag dan de moerassige omgeving en daardoor een afwijkende begroeiing kende. In de volksmond heette dat gebied de Horst. De Horst is dus een zogenaamde veldnaam. De naam 'de Horst' komt ook voor in het boekje 'Mien Herinnerings an Else" uit 1996 van Sjoerd Betten. In de vroege middeleeuwen zag het Elsloose landschap er heel anders uit en was het veel natter. Er lagen uitgestrekte veenmoerassen met daartussen in dus iets hogere delen. Het beeld van Mader symboliseert een klein nietszeggende plek die tot het eind van de 18e á 19e eeuw onderdeel uitmaakten van het gebruikslandschap (cultuurlandschap) en die hierna zijn ontkomen aan de grootscheepse ruilverkavelingen en andere ingrepen. Door een actieve buurtvereniging en de mensen erom heen omarmt het beeld de gemeenschap en het verhaal van haar ontstaan.

Elzenbos
Elsloo ontleent haar naam aan de natuurlijke omgeving. Loo betekent bos en de naam Elsloo betekent dus Elzenbos. Elsloo is van oorsprong een agrarisch dorp, dat in de 11e eeuw is ontstaan en langs twee evenwijdig lopende wegen werd gebouwd. Langs de oostelijke weg zijn destijds de meeste boerderijen en huizen gebouwd. Dat is de huidige Hoofdweg. Van de westelijke weg, de zogenaamde Bûtenweg, zijn nog een paar delen over. Vroeger was deze Bûtenweg de verbindingsweg met de andere dorpen.

In 1868 is dat veranderd toen van de Hoofdweg door Elsloo de doorlopende weg werd gemaakt.

Lux Mundi
De laatste nieuwe naam voor een straat die door de Gemeente Ooststellingwerf in Elsloo werd toegekend is Kloosterheerd. De Kloosterheerd ontleent, net als de Kloosterweg, zijn naam aan het zogenaamde verdwenen klooster 'Lux Mundi' waarover de geleerden nog altijd bekvechten of dat nou wel of niet bestaan heeft. De Kloosterweg is in 1891 aangelegd als zandpad en werd in 1931 verhard. In 1996 zijn ter plaatse opgravingen gedaan, waarbij de restanten van een door een ringgracht omgeven boerenhoeve werden gevonden. De fundamenten van het klooster Lux Mundi, wat ''s werelds licht' betekent, werden echter nooit gevonden. Door het speurwerk naar de fundamenten van het klooster is men wel tot de ontdekking gekomen, dat er in de omgeving meerdere boerderijen moeten hebben gestaan. Ook reed er tot 1965 een tram door het dorp. Het was een stoomtram die reed over een trambaan die achter de boerderijen om langs de huidige Bûtenweg liep. Daar is nu het fietspad tussen Tronde en Elsloo.

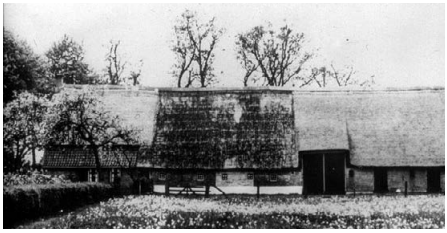

Horstlaan - Saksische boerderij

Locatie 8
B&B Janneke, Elsloo

Bij de B&B Janneke staat zomers in de tuin een marmeren beeld van Mader. Het beeld staat op een bijzondere locatie voor het dorp Elsloo, vroeger stond hier het kleinste bankgebouwtje van Nederland.

In de jaren zestig liet de RABO-bank Makkinga-Elsloo een bijkantoortje bouwen op de Hoofdweg 20. In het gebouwtje was naast de kleine toegangshal, een wachtruimte en een speciale ruimte voor de bankemployé om de klanten van achter tralies van dienst te zijn. Het gebeurde eerst drie keer per week in de middag dat de medewerker van de Rabobank naar Elsloo kwam om in de kleinste bank van Nederland, voor de veelal vaste klanten, de geldzaken te regelen. De bankmedewerker had daarvoor een speciale "kluiskoffer" bij zich waarin het geld werd vervoerd.

De route vanuit Makkinga naar Elsloo en van Elsloo naar Makkinga was nooit hetzelfde. Op 1 november 1993 werd de "kleinste bank" van Nederland uit veiligheidsoverwegingen gesloten.

Nu staat op deze plek een beeld van Hein Mader. Het beeld is gemaakt van marmer en ongeveer 1.30 m hoog. Het dorp was het niet eens met de sluiting, maar sommige zaken hou je niet tegen. Het beeld symboliseert de trots en veerkracht van een dorp om te kunnen blijven omgaan met veranderingen. Het beeld staat in de voortuin van B&B Bed en Breakfast Janneke. Een prachtige locatie aan de rand van het Drents-Friese Wold.

www.benbjanneke.nl

© uitgeverij M. van Nieuwenhoven

Locatie 9

Kromming rotonde bij “De Roggeberg” Appelscha

Het beeld ‘vegetatio’ staat op de rotonde, als welkomsbeeld in Appelscha. Het symboliseert de snelgroeiende vegetatie, de woeste heidevelden, omsloten door de bomen.
De Bosweg is een eeuwenoude zandweg over de hoge zandgronden, die voor een verbinding zorgde met Dwingeloo en Diever. Mede door de komst van de jeugdherberg “Us Blau Hiem” is de weg in de jaren dertig verhard. Oorspronkelijk was dit gebouw een opvoedkundige instelling voor jongens uit Amsterdam.

De naam Roggeberg heeft vermoedelijk te maken met het verhaal dat in de tachtig jarige oorlog hier rogge verhandeld werd aan de Staatse en Spaanse troepen. Ook is bekend dat boeren van de Boermarke uit Diever mee beslisten over het gebruik van dit gebied.
Het bungalow park “De Roggeberg” bevind zich zowel aan de linker als rechter zijde van Bosweg. Het bungalowpark is aangelegd rond 1960. Tot de jaren 1900 behoorde de omgeving van de Roggeberg tot de Harde Sandige Heyde, ook wel Appelsche Veld genoemd, die grensde aan de gemeente Diever en de Smildiger Venen. Via de Schapendrift bracht de schaapherder de schapen van de boeren uit Hoog Appelsche naar dit gebied om te grazen. Verder grensde het gebied aan het heideveld genaamd de “Oude Willem” dat in bezit was van de Boermarke van Diever.

Na ontginning in de jaren 30 kreeg het aangrenzende Appelschaaster gebied dezelfde naam toebedeeld. In dit kale gebied kon men tot aan de WOII heel ver kijken, zelfs tot aan de kerktorens van Dwingeloo aan toe! Het is tegenwoordig nauwelijks meer voor te stellen. Bovengenoemd gebied bestond niet alleen uit heide, maar er bevonden zich heel veel turf putten in de kommen van het glooiend terrein. De leemlaag hieronder, dat in dit gebied overal voorkomt, was de oorzaak dat zich hier in de loop der eeuwen ook hoogveen vormde. Bij verkoop van een perceel heide voor ontginning werd bijna altijd ook een veenput erbij verkocht.

De vennetjes in de staatsbossen zijn allemaal op deze manier ontstaan. Een bekend voorbeeld hiervan is het ‘Apemeer”. Ook de nog steeds herkenbare schapen was dobbe, een paar honderd meter hier vandaan, vertoont nog de duidelijke sporen van turfwinning. Tot voor de grote ontginningen en de ruilverkaveling kwam in dit gebied nog veel wild voor, onder andere: wilde eend, grutto ‘s, wulpen, patrijzen, kievieten en ook veel adders en hagedissen en hazelworm. Zelfs tot de jaren vijftig aan toe is hier nog jacht gemaakt op wilde zwijnen.

Vanaf de jaren twintig heeft Staatsbosbeheer deze woeste heidevelden met naaldbossen beplant. Het hout zou gebruikt moeten worden als stuthout in de Limburgse mijnbouw. De verfrissende bossen bevorderden het toerisme in en rond Appelscha. Ook de tuberculose en astma patiënten van het sanatorium Beatrixoord maakten gebruik van de frisse boslucht.

Een grotere landschapsverandering in dit gebied is nu nauwelijks voor te stellen. De schaapskuddes zijn opgevolgd door de vele toeristen, die hier de keus hebben tussen fraaie wandelingen of fietstochten, door het Drents Friese Wold, met de daarin gelegen zandverstuiving. Een van de grootste en mooiste aaneengesloten natuurgebied van Nederland. Dit mooie beeld dwingt ons even stil te staan op deze plek en verandering waar te nemen.

Locatie 10
OlmenEs
Beatrixoord 1, Appelscha

Dit beeld van Hein Mader, een stalen beeld wat bestaat uit cirkels, heeft een plaats gekregen in het Friese Appelscha. Niet in het dorp zelf, maar in de beboste omgeving op het terrein van OlmenEs. Het beeld is geplaatst op een natuurlijke stuifzandhoogte en is daardoor van afstand zichtbaar. Dit nu nog naamloze beeld zal waarschijnlijk snel een koosnaam krijgen van de bewoners, bezoekers en medewerkers van OlmenEs.

OlmenEs is een gemeenschap voor volwassenen met een verstandelijk beperking. Vanaf 1994 zijn hier gefaseerd woon- en werkplekken gecreëerd voor 130 personen en vinden er zo'n 260 mensen hun werkplek in de zorgbegeleiding en ondersteunende diensten. Samen met een grote groep vrijwilligers wordt gestreefd naar een zo optimaal mogelijke situatie voor ieders ontwikkeling. In 2001 is het terrein door OlmenEs overgenomen van Stellinghaven en wordt nu gedeeld met deze ZuidOostZorg verpleeghuislocatie; een goede buur die graag gebruik maakt van de prachtige omgeving.

Voordat Stellinghaven hier haar verpleegzorg ging uitoefenen behoorde het terrein aan Vereniging Beatrixoord die hier een TBC sanatorium exploiteerde. Het is een stuk geschiedenis dat voor velen uit het noorden iets betekent, want er zijn in de vorige eeuw honderden mensen langdurig verpleegd, waarvan maar de helft kon overleven. Opname in het sanatorium betekende sowieso maanden zo niet jarenlang van huis, waarvan het grootste gedeelte van die tijd ook geen contact onderhouden mocht worden met de familie thuis. De uitvinding van de penicilline heeft de TBC gelukkig drastisch teruggedrongen.

Aan het gebied kleeft dus een lange geschiedenis. En als we kijken naar het landschap gaat deze geschiedenis nog veel verder terug. De verhoging waarop het beeld is geplaatst is illustrerend voor de omgeving. Het beboste terrein is heuvelachtig en kent veel hoogteverschil. Dit reliëf is in de middeleeuwen ontstaan door grootschalige zandverstuivingen. Doordat de uitgestrekte heiden werden afgeplagd begon het zand te stuiven. Van Diever tot aan Appelscha ontstond een enorme zandwoestijn die nu is ingeperkt tot het huidige Aekingerzand of de Kale Duinen. Op deze wijze ontstonden vlakke uitgestoven laagtes terwijl op andere plekken het stuifzand in heuvels werd afgezet. In het begin van de vorige eeuw is als werkloosheidsproject het bos aangeplant, om het zand staande te houden en zo verzanding van het dorp en de landbouwgronden in Appelscha te voorkomen.

De menselijke en landschappelijke geschiedenis sluit aan bij het gedachtegoed van de kunstenaar Mader: zijn werk moet mensen raken en aanzetten tot nadenken en ontwikkelen.

Binnenbeelden
OlmenEs & Selatuinen

Wilt u meer van zijn werk zien?
Vlakbij staat een rechthoekig gebouwd met gele steen. Dit is het voormalige kinderpaviljoen van het **TBC sanatorium Beatrixoord.** Het wordt nu door OlmenEs gebruikt als kantoor voor ondersteunende diensten. In de erker aan de voorkant kunt u nog een beeld van Mader zien staan. Het beeld is gemaakt van marmer en benadrukt het samenvoegen van twee helften tot één geheel.

SELATUINEN:
Vanaf 1979 wonen Anton van der Veer en Ingrid Cornelisse in het buitengebied van Appelscha. De ommuurde 5000m² grote tuin is in de loop der jaren geworden tot een plek waar muziek en tuinliefhebbers samenkomen en waar B&B gasten een landelijk romantisch Engels getint toevluchtsoord vinden (bekend geworden door het B&Bprogramma van omroep MAX). Achter in de Selatuinen, in de luwte van de boswal van het Drents Friese Wold, ligt een klein openluchttheater. In de zomer zijn daar concerten uiteenlopend van klassiek tot Ierse folk, tot Frans-Italiaanse liederen. Kortom: allerlei stijlen, maar altijd met professionele musici. Vanaf het belvedère bovenaan heb je uitzicht over de omliggende velden en de grote natuurlijke vijver. De keuken met AGAcoocker voorziet menige vergaderaar, B&Bgast, jubilaris of tuingroep van lekkere gerechten. Voor iedereen die de recepten ook thuis uit wil proberen, heeft de gastvrouw een eigen kookboekje gemaakt met recepten, tuinanekdotes en mooie foto's. In 2017 is er een expositie geweest van beeldende kunstenaars waarvan het bijzondere houten beeld van Hein Mader nu nog in het paviljoen te zien is.

www.selatuinen.nl

Locatie 11

Bosbergtoren

Bosberg 2a
8426 GJ Appelscha

Het uitgestrekte Nationaal Park het Drents-Friese Wold en de steden Leeuwarden, Groningen en Coevorden bekijken vanaf grote hoogte kan op de Bosbergtoren in Appelscha. Deze uitkijktoren van maar liefst 33 meter hoog staat op het hoogste punt van het Friese vasteland, een 20 meter hoge stuifduin. Het ontwerp is geïnspireerd op een reusachtige dennenstam en is een ontwerp van architect Frans Beune uit Assen. De voorganger van deze toren op de Bosberg is de Belvedère, die slechts de helft zo hoog was. In de nieuwe toren bevindt zich een lift.

De legende van de oerboom

Op de plek waar de Bosbergtoren staat, leeft ook een reusachtige ondergestoven eik van ruim 300 jaar oud. Wat jarenlang een veel verteld volksverhaal was, bleek na recent onderzoek echt waar te zijn. De drie hoofdtakken van deze kolossale boom zijn zichtbaar naast de toren. De rest van de boom is onzichtbaar, verdwenen onder de stuifduin.

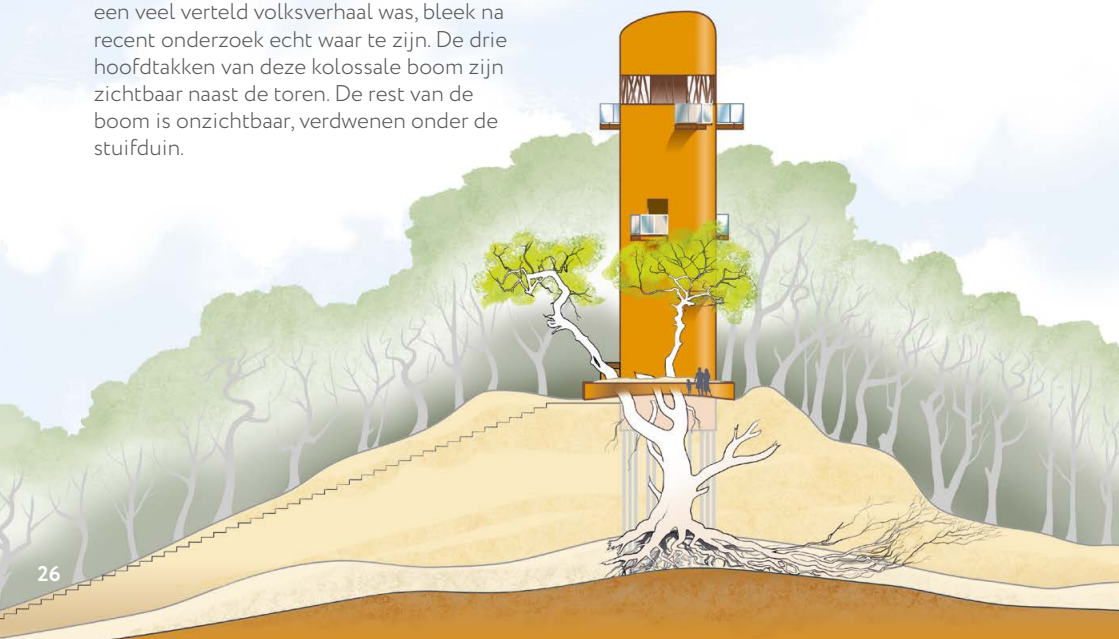

Beeld bij de Bosberg

Iets verscholen in het bos staat een draaiend beeld van Hein Mader, hij noemde het zijn zelfportret. In dit zelfportret zie je Hein als arbeider. In dit beeld krijgt hij een idee aangereikt wat hij moet gaan verwerken. Dit sluit aan bij de geschiedenis van het veendorp Appelscha en bij de geschiedenis van de Bosberg. Als het waait draait het beeld zachtjes rond.

Rond 1850 begon de welgestelde eigenaar van de boerderij 'Duinen Zathe" met de bebossing van de bij de boerderij behorende heidevelden van maar liefst 250 hectare groot. Op deze wijze ontstond de nu al zeer oude bebossing rondom de Bosberg. Het hoofddoel van de beplanting was het tegengaan van het stuivende zand dat de boerderij bedreigde. De grote productiebossen ten zuiden van Appelscha zijn na 1900 door Staats Bos Beheer aangeplant. De eigenaar van de boerderij Duinen Zathe, de heer Prakken, begon nog vóór 1900 met de aanleg van wandelpaden in zijn jonge bosschages rondom de Bosberg. Ter verfraaiing heeft hij bovenop de Bosberg een theekoepel laten plaatsen.

De Bosberg is een heuvel van ongeveer 20 meter hoog, die in de loop der eeuwen door stuifzand uit het westen, voornamelijk wat nu het Aekinger zand heet, hier is ontstaan. Uit recent onderzoek is gebleken dat er nog twee stammen, oorspronkelijk vier, behoren tot de kruin van een vier tot vijf honderd jaar oude eikenboom, die zijn wortels heeft in het oude, 20 meter lager gelegen maaiveld. Vlakbij de Bosberg werden tussen 1859 – 1864 de Bergfeesten gehouden. Vermoedelijk vormde dit de eerste aanzet tot de toeristische trekpleister die Appelscha is geworden.

Na de tweede wereldoorlog kwam dit in een stroomversnelling. Dit kwam o.a. door speeltuin Duinen Zathe, brandtoren op de Bosberg, openluchttheater en meerdere horeca bedrijven.

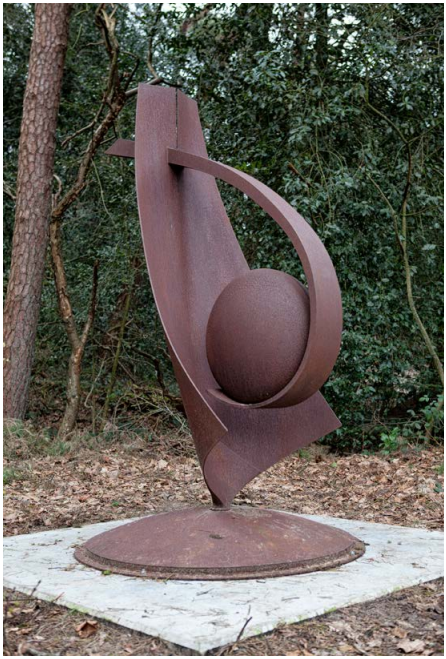

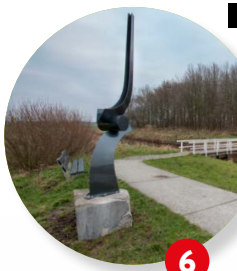

Route 2

Locaties buitenbeelden:

1. **Ovonde Boerestreek, Appelscha**
2. **Ravenswoud**
   Kruising Meester Lokstraat en Compagnonsweg
3. **Stichting Nobilis**
   Zuideinde 26b, Fochteloo
4. **Infocentrum Natuurmonumenten**
   Fochtelooërveen 8
5. **Haule, Rotonde**
   Coördinaten:
   N53.041193 · E6.32946
6. **Haule, Veenpettenweg**
   Coördinaten:
   N53.023694 · E6.311396
7. **Klokkenstoel, Donkerbroek**
   Geert Wolter Smitweg 5
8. **Lyclemaweg/Bûterheideveld**
9. **Park Oosterwolde Zuid**
   Coördinaten:
   N52.978604 · E6.291222
10. **Oosterwolde Centrum**
    Tegenover Brink 1

Locaties binnenbeelden:

- Campings
- Attractie
- Bed & Breakfast
- Restaurant/cafe's
- Gebouwen
- Informatiecentrum

Hein Mader Kunstroute

Voor meer informatie over de Mader Kunstroute in Ooststellingwerf kunt u kijken op **www.ooststellingwerf.nl/maderkunstroute**

Locatie 1
Ovonde Boerestreek Appelscha

De Spirie, één van de grootste werken van Hein Mader staat op de ovonde bij de Boerenstreek in Appelscha. Hier komen vier wegen samen, vanaf richting N381, De Boerenstreek, rechtsaf de Bosweg, rechtdoor Drentse Weg en linksaf Van Emstweg, richting dorp Appelscha. Hier ligt na ongeveer 1 km. het nieuwe dorp Appelscha, dat is ontstaan door de vervening van het hoogveen gebied.

In 1827 wordt voor het eerst deze naam van het nieuwe dorp genoemd. Voorheen werd met Appelsche de oudere bewoning langs onder ander de boerenstreek aangeduid. Vanaf 'nieuw' Appelscha kan men een interessante fietstocht maken richting Veenhuizen, door het Ravenswoud en vervolgens en vervolgens door het voormalige hoogveen gebied.

De ovonde ligt aan de oostkant van wat vroeger een brink was, behorend bij het oorspronkelijke dorp Hoog Appelsche. Dit van oorsprong Drents georiënteerd dorp, wordt voor het eerst genoemd in een akte uit 1247, waarin vermeld wordt dat de boeren gemeenschap een belasting in natura moesten betalen aan de abt van het klooster te Ruinen. In deze tijd maakten de Stellingwerven nog deel uit van het Landschap Drenthe, wat onder het gezag viel van de bisschop van Utrecht. Langs de straat richting Elsloo stonden aan de rechterzijde 13 boerderijen, toen Zoolstedes geheten, van het Saksische type waarvan de daken met riet of stro gedekt waren. Het restaurant "Duinen Zathe" is thans nog het laatste gebouw wat aan deze periode herinnert. De laatste Zoolstede stond aan het begin van Het Smidslaantje en is eind jaren vijftig afgebroken. Zo rond 1800 had het dorp ongeveer 150 bewoners.

De spirie symboliseert de altijd veranderende omgeving, zoals Appelscha als dorp en zoals de bomen die in elk jaargetijden een ander aanblik geven.

Binnenbeelden
Restaurant Le Coq & Tourist Infocentrum Appelscha

Restaurant Le Coq

Tourist Infocentrum Appelscha

Locatie 2
Ravenswoud De Pauw

Kruising Meester Lokstraat en Compagnonsweg, aan de Eerste Kruuswiek

Het roestvrijstalen beeld 'de Pauw' van Hein Mader staat trots op de kop van het kanaal de Eerste Kruiswijk in Ravenswoud. De locatie ligt vrij centraal in het dorp op een knooppunt tussen de doorgaande Compagnonsweg en de Meester Lokstraat in de richting van Appelscha.

De nederzetting Ravenswoud heeft een korte maar bijzondere geschiedenis. Ravenswoud is ontstaan als een typisch verveners dorp. Ooit lager hier dikke pakketten hoogveen die ter plaatse van het beeld wel 4 tot 5 meter dik waren! Een walhalla dus voor de verveners die hier in de achttiende en negentiende eeuw veel turf hebben gewonnen. Voor de ontwatering en afvoer van de turf zijn vele kanalen gegraven. Pas rond 1900 ontstond er een kleine kern met woningen op de kruising van de Derde wijk en de Eerste Kruiswijk. Destijds stond het gehuchtje nog bekend als 'Appelscha Derde wijk'.

Het dorp bestond uit veenarbeiders, die in de buurt van hun werk een hutje bouwden waarin ze konden leven. Het beeld 'De Veenarbeiders', in de tuin schuin tegenover het beeld van Hein Mader, herinnert nog aan deze tijd. Het huis aan de Compagnonsweg 36, bij het veenarbeiders beeld, was het huis van de veenbaas. De veenbaas had ook het café en de kruidenierswinkel aan huis. Zelfs na de turfwinning bleven het café en de winkel lang op deze plek. Pas in 1952 werd Ravenswoud een zelfstandig dorp. Het is daarmee het jongste dorp van de gemeente Ooststellingwerf. Het dorp is vernoemd naar het 'Ravensmeer' en de 'Ravensbomen' die op oude kaarten staan aangegeven (afbeelding).

Het dorp Ravenswoud kent een uniek grondplan. Omdat de huizen langs een dwarswijk en een opwijk zijn gebouwd ontstond een soort van winkelhaak (afbeelding). Daarmee is het dorp uniek en onderscheidt het zich van andere verveningsdorpen als Haulerwijk, Appelscha en Smilde waar de huizen in een langgerekt lint langs een vaart werden gebouwd. Op de plaats van het nu geplaatste beeld kwamen een dwarswijk en een opwijk samen. Er lagen drie bruggen om deze wijken te kunnen oversteken. Deze plek wordt in de volksmond ook wel 'de Dam' genoemd; met de laatste herinrichting van het dorp, medio 2010, is er visueel weer een soort brug gecreëerd

Het beeld staat ook vlakbij de Meester Lokstraat, de naamgever van de straat is het eerste hoofd van de school, meester Anje Lok. Deze man werd gedood in de oorlog, maar zijn naam zal nooit vergeten worden. Zowel de school en de straat zijn naar hem vernoemd. Meester Lok was nog een klassieke schoolmeester die veel aanzien genoot. Aangezien er overal armoe heerste in die tijd kregen de kinderen 's winters op school brood met reuzel en een kom warme melk. En als er een nieuwe leerling was die de reuzel niet wou eten omdat het kind margarine gewend was, nam meester Lok zelf eerst een broodje met reuzel om te laten zien dat het wel smaakte. En wanneer er in de winter door de school klompen werden verstrekt zorgde meester Lok ervoor dat ieder kind drie paar kreeg. Niet meer want Lok weigerde een kind boven de ander te stellen.

Het beeld wat u hier ziet 'de Pauw' zou u kunnen zien als het symbool van onsterfelijkheid en tevens de schoonheid van de natuur. Dezelfde schoonheid die meester Lok als natuurliefhebber en bioloog al voor de oorlog bij mensen uit Ravenswoud onder de aandacht bracht.

Binnenbeeld
Dorpshuis ‘De Wijken’

Het beeld De Slak van Hein Mader bevindt zich in de entreehal van de kleine zaal van Dorpshuis “De Wijken” te Ravenswoud. Het dorpshuis ligt aan de rand van dit jonge dorp aan de Veenwijksweg.

Het dorpshuis is in beheer bij de Stichting Dorpshuis De Wijken die in 1980 is opgericht. In maart 1981 is gestart met de bouw van het dorpshuis. Zowel de bouw als de financiering is voor het overgrote deel gebaseerd op allerlei acties en veel zelf¬werkzaamheid door de dorpsbewoners. Een prachtig voorbeeld van mienskip zin! In 1993 is het dorpshuis verbouwd en uitgebreid met een kleine zaal. In deze ruimte is een bar en een biljart geplaatst, waarmee een multifunctionele accommodatie tot stand was gekomen voor hele kleine tot hele grote groepen.

De naam van het dorpshuis verwijst naar de verveningsgeschiedenis van het dorp. Bij het beeld ‘de Pauw’ in Ravenswoud wordt uitgelegd hoe Ravenswoud aan zijn unieke grondplan is gekomen. Daar waar nu de weg voor het dorpshuis ligt lag tot de jaren zestig de Tweede Kruiswijk (dwarsvaart). In de bocht van de Veenwijksweg ziet u de wijk nog liggen en ook aan de westkant van het dorp ligt nog een klein deel van deze dwarswijk.

Vanaf het dorpshuis kijkt u uit over de bijzondere Compagnonsbosschen. De compagnons hadden gezamenlijk grote stukken veengrond aangekocht in Appelscha en Fochteloo. Zij verkochten als het ware het veen dat in hun percelen lag aan veenbazen die het voor de turfwinning verveenden. Wanneer het veen was afgegraven verviel de ondergrond weer aan de oorspronkelijke eigenaar; de compagnon. Als een soort experiment hebben enkele compagnons rond 1900 reeds verveende stukken gronden met vooral grove dennen beplant. Op deze wijze ontstonden de nu meer dan 100 jaar oude compagnonsbossen.

Plaatselijk Belang Ravenswoud
Tel.: (0516) 426 832
Mail: plbelang-secr@ravenswoud.nl

Locatie 3
Stichting Nobilis, centrum voor prentkunst

Tijdens uw rondreis langs de beelden van Hein Mader kunt u een bezoek brengen aan het centrum voor prentkunst in Fochteloo, waar drie buitenbeelden van Mader en acht binnenbeelden van de kunstenaar getoond worden. Het centrum is toegankelijk op donderdag- tot en met zondagmiddag van 13.30 – 16.30 uur en voor groepen op afspraak.

De Stichting Nobilis is in 1991 opgericht om de vluchteling-kunstenaar Peter Lazarov te ondersteunen. Nu reist Peter Lazarov de wereld over en verblijft elk jaar langere tijd in China, Bulgarije en in ons land. Hij maakt houtgravures. In Fochteloo organiseert de Stichting Nobilis per jaar vier tot zes wisseltentoonstellingen op het terrein van de prentkunst. Verder verzorgt zij bruiklenen en tentoonstellingen elders. De Stichting beschikt over een collectie van 70.000 prenten en boeken. Zij geeft ook zelf boeken, cahiers en een tijdschrift uit op het terrein van de prentkunst. Met enige regelmaat zijn er workshops.

Midden in het jaar is er altijd een grote zomertentoonstelling. In 2018 'Verstild. Tien kunstenaars zien het Fochteloërveen'. Tien prentkunstenaars van naam (o.a. Siemen Dijkstra, Grietje Postma, Erik van Ommen, Anneke Kuyper, Reinder Homan, Christiaan Kuitwaard, Cees Andriessen, Peter O. Gerrits) kregen de opdracht nieuwe prenten te maken. Er verscheen een fraaie catalogus bij deze tentoonstelling en een serie van zestien kunstkaarten. Er is ook een randprogrammering met wandelingen in het Fochteloërveen en powerpointpresentaties. De tentoonstelling gaat daarna reizen naar Ameland Kunstmaand en naar het ACEC gebouw in Apeldoorn.

In 2019 is er een internationale tentoonstelling met grafiek uit de collectie van een Griekse verzamelaar en mecenas en in 2020 organiseert de Stichting Nobilis samen met de Fondation Custodia Parijs en de Hercules Segers Stichting Amsterdam een tentoonstelling, waarbij ook een bijzonder boek wordt uitgegeven. De tentoonstelling is te zien in Fochteloo en Parijs. In de herfst van 2018 is er een overzichtstentoonstelling van de meerkleuren houtdrukken van Antje Veldstra uit Groningen, terwijl vanaf 1 december beeldhouwer Anne Woudwijk uit Drachten debuteert als prentkunstenaar. In 2019 opent het programma met een tentoonstelling van nooit eerder getoond werk van de Stellingwerfse kunstenaar Johannes Mulders met daarna een tentoonstelling van de etsen van de jonge Rik Buter uit Den Haag.

Elke eerste zaterdag van de maand oktober viert de Stichting de Dag van de Prentkunst in Fochteloo met lezingen, demonstraties, verkoop van prenten en boeken en presentaties van nieuw werk door de kunstenaars.

De Stichting heeft talrijke ateliernalatenschappen van Nederlandse grafici in eigendom verworven, maar ook nog werkende kunstenaars schenken mooie ensembles prenten aan het centrum.

Bijzonder is de collectie chalcografie. Dat zijn de dragers (koper- en houtplaten, lithostenen, enz.) waar de prent in spiegelbeeld op is getekend, in gegraveerd of gegutst is. Deze collectie is de grootste museale collectie in ons land.

De entree in het centrum is gratis, maar u kunt er tegen betaling een kopje koffie of thee kopen. In de museumwinkel vindt u boeken, cahiers, kaarten maar ook originele grafiek. Naast het werk van Hein Mader vindt u er ook werk van de beeldbouwers Guus Hellegers en Anne Woudwijk.
De bibliotheek is voor iedere bezoeker toegankelijk en u mag ook een kijkje nemen in het depot, waar langs de wanden prenten van verschillende kunstenaars hangen.

Voor groepen is ook een dagprogramma mogelijk of een programma op maat voor een dagdeel.

Het adres:
Zuideinde 26b
8428 HE Fochteloo
www.stichtingnobilis.nl
06 38 39 28 40 (Pieter Jonker)
en info@stichtingnobilis.nl

Locatie 4
Infocentrum Natuurmonumenten

Fochteloërveen 8, Fochteloo
(onbemande informatieruimte)

Het beeld 'de Filosoof' van Hein Mader vraagt stil te staan bij de unieke locatie van het weidse Fochtelooërveen. Het Fochtelooërveen is één van de laatste hoogvenen van Nederland en vormt zodoende een uniek natuurgebied op de grens tussen Friesland en Drenthe.

Hoogvenen bestaan hoofdzakelijk uit veenmossen die enkele specifieke eigenschappen hebben. Ze kunnen erg veel water opnemen en verzuren daarnaast het directe milieu. Daardoor kan er een bijzonder biotoop ontstaan waarin veel bijzondere planten en dieren voorkomen zoals het vleesetende plantje zonnedauw, de levendbarende hagedis en de imposante kraanvogels.

Om veenmossen goed te laten gedijen is veel regenwater nodig. Doordat het natuurgebied is omringd door landbouwgronden met een vele lagere waterstand, lekt er veel water weg. Met kades, dammen en randzones probeert de terreineigenaar Natuurmonumenten zoveel mogelijk regenwater in het gebied te houden. Het beeld staat vlakbij een informatieschuur van Natuurmonumenten. Vanaf dit punt start een wandelroute door het gebied die ook toegankelijk is voor minder validen.

Het huidige veen is een restant van een veel groter veengebied. Oorspronkelijk lag er een aansluitend hoogveen vanaf Bakkeveen tot aan Appelscha van méér dan 10 kilometer lang en enkele luttele kilometers breed. Van dit veen zijn een aantal prachtige historische kaarten gemaakt. Landmeters hebben tijdens het midden van de achttiende eeuw over het veen een grid uitgezet. Op basis van dit grid zijn om de 100 meter veenpeilingen uitgevoerd. IJzeren staven werden in het veen gedrukt zodat de veendikte en het veentype beschreven kon worden. Aan de hand van deze kaarten kan een prachtig beeld verkregen worden van het voormalige gebied. Zo werden er veendikten gemeten van méér dan 7 meter dik! En op de huidige locatie waar u nu staat had het veenpakket een dikte van zo'n 2 tot 2,5 meter.

Dat het veengebied precies op de provinciegrens ligt hangt samen met de ondergrond. Niet toevalligerwijs ligt hier een waterscheiding. Aan de noordkant stroomde het water in de richting van Norg en Roden, aan de oostkant sijpelde het water weg naar Assen en vandaar noordwaarts richting Zeegse en aan de westkant werd het water hoofdzakelijk afgevoerd door de bovenlopen van de Kuunder of Tsjonger (het Grootdiep en het Kleindiep). Kenmerkend voor een waterscheiding is de slechte afwatering, en daarmee gelijk de ideale omstandigheden voor veengroei! Helemaal wanneer de ondergrond ook nog eens bestaat uit een slecht doorlatende grondlaag (keileem) zoals bij het Fochtelooërveen het geval is.

Het beeld is organisch van vorm en is in perfecte balans op haar voet gemonteerd waardoor bij het veranderen van de windrichting ook de aanblik van het beeld zal veranderen: de blik richt zich naar waar het in de weidsheid wegvloeit.

Uitkijkpunten

In 2000 heeft Natuurmonumenten een 18 meter hoge uitkijktoren in het Fochtelooërveen in gebruik genomen; ‘de Zeven’. Het bied je als bezoeker een prachtig uitzicht over één van de laatste hoogveengebieden van Europa. De toren is gebouwd in de vorm van een zeven en geïntegreerd in de omgeving. Neem er eens een kijkje! Gewapend met een verrekijker zie je misschien één van de vele bijzondere vogelsoorten, zoals de grauwe klauwier, het paapje of de kraanvogel. Veel plezier!

Even overdekt vogels kijken? Aan de Brunstingerplas staat een vogelkijkhut waar je ieder jaargetijde van andere vogelsoorten kunt genieten. Voor de niet vogelaar; in de hut hangt een informatiepaneel met de meest voorkomende soorten.

Locatie 5
Haule, Rotonde

Een bosperceel vlakbij de rotonde ten oosten van Haule is de locatie geworden van een beeld van Hein Mader.
Dit beeld van staal bestaat uit twee helften waartussen een steen geklemd is.
Het beeld ligt aan de doorgaande dorpsstraat van Haule. Vanaf de rotonde waaieren de wegen uit in de richtingen van Veenhuizen, Haule, Haulerwijk en Oosterwolde.

De dorpsstraat van Haule is karakteristiek voor agrarische veenontginningen oftewel streekdorpen. In de middeleeuwen zijn haaks op het riviertje de Boven-Kuunder opstrekkende percelen aangelegd. Iedere boer had zijn eigen perceel vanaf het riviertje tot in de veenscheiding. Haaks op deze perceel werd een doorgaande weg aangelegd: de Dorpsstraat. Op deze wijze ontstonden langgerekte streekdorpen met boerderijen die ieder op hun eigen opstrekkende perceel zowel aan de noord- of zuidkant van de Dorpsstraat liggen.

Ten oosten van de rotonde lag vroeger het grootse Haulerveen. Om toch een verbinding met Drenthe tot stand te brengen is er vroeger een 'veenweg' aangelegd die via Een en Norg verder Drenthe invoerde. Dat dit een belangrijke route was blijkt uit het feit dat de stad Groningen in 1467 een aantal vaten bier beschikbaar stelde om de veenweg tussen Norg en Haule - die voerde van 'Zwolle ende Steenwijck ende Stellinge warff' - te repareren.

Opvallend aan deze streek is verder dat de veelal met riet bedekte boerderijen afwijken van het Friese type. In de Stellingwerven werden de boerderijen hoofdzakelijk gebouwd volgens de Drentse of Oost-Nederlandse traditie. Het waren 'Saksische boerderijen' of 'Hallehuizen' met de typische aanplant van eikenbomen op en rond het erf of 'hiem'. Veel van deze Saksische boerderijen zijn inmiddels verdwenen, maar wie goed kijkt zal er hier en daar nog een enkele kunnen herkennen. De voormalige boerderij Tonckenshoeve dat even ten westen van de kruising lag is hier een mooi voorbeeld van.

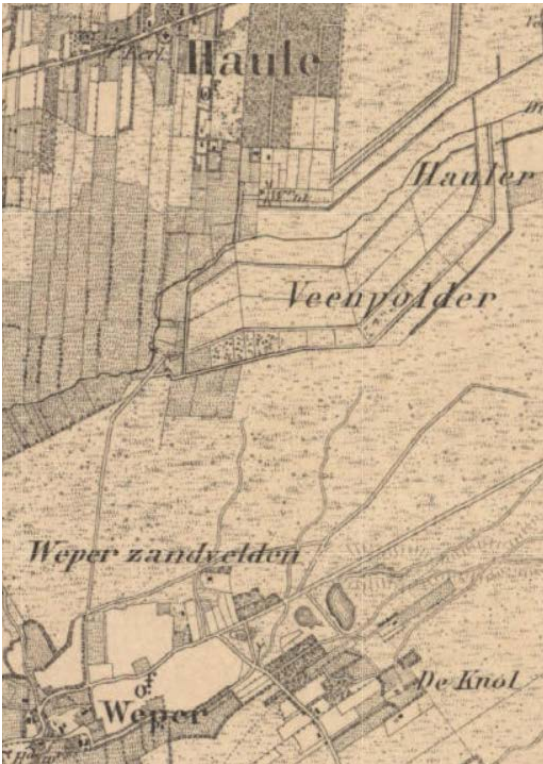

Locatie 6
Haule, Veenpettenweg

Bij een overgang over het riviertje de Boven-Kuunder of Tsjonger is aan de zijde van het dorp Haule is een beeld geplaatst van Hein Mader. Het beeld staat aan een fietspad vlakbij een brug over de Boven-Kuunder. De route vormt de verbinding tussen de Stellingwerfse dorpen Haule en Oosterwolde. Haule is een typisch veenontginningsdorp met strakke, opstrekkende verkavelingslijnen terwijl Oosterwolde bestaat uit vele kleine esgehuchten met een sterk Drents karakter.

Iets oostelijker van de huidige fietsbrug lag een route die oude wortels heeft. Vanaf het Oosterwoldse esgehucht Weper liep een voetpad naar de Haule die uitkwam bij de dorpskerk van Haule. Misschien dat het voetpad hier ooit wel naar is vernoemd (Kerkepad of Kerkweg). De Boven-Kuunder werd overgestoken door een simpele voetbrug. Vroeger werden deze bruggetjes vaak aangeduid als een 'hout'of 'holt'.

Voor een dorp als Haule waren deze verbindingen over land erg belangrijk. Het dorp werd in de middeleeuwen omsloten door een wijds veengebied. Zuidelijk het Fochtelooërveen met het veenstroompje de Boven-Kuunder en oostelijk en noordelijk lag het Haulerveen. Hierdoor waren er maar weinig doorgaande verbindingswegen verder Friesland of Drenthe in. En als landsscheiding tussen Friesland en Drenthe vormden deze wegen in een nat en sompig landschap ook ideale locaties om versterkingen aan te leggen. Vijandelijke troepen moesten wel langs deze wegen het land binnentrekken.

Zodoende werd tussen Haule en Oosterwolde de Breebergschans aangelegd, lag iets verder noordelijk het 'Oud Leger' en aan de oostkant van Haule tussen Bakkeveen en Een lag de Zwartendijkster Schans.

De dorpsnaam Haule is afgeleid van *Havela dat 'verhoging' of 'heuvel' als kernbetekenis heeft. In dit geval wijst het waarschijnlijk op de hogere dekzandrug waar het huidige dorp ligt. Deze met bos begroeide zandhoogte met een sterk contrast hebben gevormd met de directe omgeving die bestond uit uitgestrekte veenmoerassen waarvan het huidige Fochtelooërveen nog een mooi voorbeeld is.

Het beeld van Mader heeft de naam 'balans' meegekregen. Gezien deze betekenis en de geschiedenis van het dorp heeft het beeld een prachtige plaats gekregen. Het benadrukt de precaire balans tussen zand en veen, oftewel nat en droog, waar de Hauler samenleving eeuwenlang mee te maken heeft gehad.

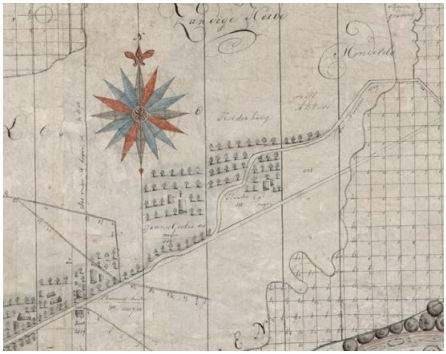

Locatie 7
Donkerbroek, Klokkenstoel

In Donkerbroek staat vlakbij de kerk en klokkenstoel een stalen beeld van Hein Mader. Het beeld staat naast het pad richting de dorpskerk, net achter het hek. Daarmee staat het beeld op een vrij centrale plaats in het streekdorp Donkerbroek. De parochiekerk is ruim 300 jaar oud, en heeft op dezelfde locatie een voorganger gehad. Het beeld bestaat uit verschillende ringen en geeft het cyclische van het bestaan aan. Het beeld past bij de plek waar geboorte en dood dichtbij elkaar zijn. Mader geloofde in het cyclische bestaan van de mens en haar herkomst.

Veel informatie over het dorp Donkerbroek is te vinden in het Documentatiecentrum Donkerbroek (sinds 2003). De huidige beheerde, Anne J. van der Helm, is in de negentiger jaren van de vorige eeuw begonnen met het verzamelen van archiefstukken (oorkonden) en fotokopieën van oude en jongere stukken. Vandaar ook 'documentatiecentrum' en niet 'archief'. Mocht u geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van Donkerbroek dan bent u hier van harte welkom.

Donkerbroek is één van de Stellingwerfse dorpen die al in 1408 genoemd wordt. In 1480 wordt Donkerbroek als Dungebroec of later als Dongbroec al genoemd. De tot nu toe oudst bekende vermelding van het dorp vinden we in een oorkonde van 13-7-1408. Deze oorkonde bevat een voorstel van 'dedingslude' (bemiddelaars) ter beslechting van (weer) een geschil tussen de bisschop van Utrecht en o.a. Stellingwerf. Het ging over de huur van hooilanden bij IJsselham. Onder de 31 in de oorkonde genoemde Stellingwerfse kerspelen (kerkdorpen) treffen we de naam van Donkerbroek aan.
Twee dagen later (15-7-1408) bezegelen o.a. de stellingen van Stellingwerf een oorkonde waarin men verklaart akkoord te gaan met het voorstel. Het wordt een schatting van 80 oude schilden opgelegd. Een bedrag dat leert dat het tot de grotere dorpen in Stellingwerf behoorde.

Men beweerd dat de kerk niet altijd op deze plaats zou hebben gestaan. In de grond bij Ontwijk zijn botten en resten van de fundering gevonden wat deze gedachten onderbouwen. Net als bij zoveel agrarische veenontginningsdorpen (streekdorpen) het geval is geweest zou het dorp voorheen

dichter tegen de rivier de Kuinder hebben gelegen (richting Hoogzand).

Het dorp zou in de vroege middel eeuwen meer richting Hoogzand hebben gelegen. In de loop der tijd zijn de boerderijen verschoven naar de hoogte van de Herenweg, de weg waarop het dorp uiteindelijk gefixeerd is geraakt.

In 1714 is de kerk herbouwd, uit de verschillende stenen blijkt dat er voorgangers zijn geweest. Uit de belastingcohieren uit 1749 leren we dat het inwonersaantal op 322 lag, verdeeld over 74 gezinnen. Donkerbroek was in die tijd is een typisch agrarisch dorp, gelet op de genoemde beroepen. Verder vermeldt het cohier o.a. 6 wevers, 4 schoenmakers, een timmerman en (natuurlijk) een predikant.

De bevolking groeit snel. Volkstellingen leren: in 1838 waren er 137 gezinnen, 670 inwoners; in 1850 176 gezinnen, 842 inwoners. De meest voorkomende beroepen zijn nog steeds landbouwer en arbeider. Van turfwinning is nauwelijks sprake en de industrialisatie gaat (voorlopig) aan Donkerbroek voorbij. Wel neemt het aantal kleine ambachtslieden toe, zoals timmerlieden, schoenmakers, smeden, wevers, grutters, gorters en wagenmakers.

Nu is het op drie na grootste dorp in Gemeente Ooststellingwerf.

Binnenbeelden
‘t Witte huis

‘t Witte Huis is een modern & sfeervol restaurant met diverse zalen in het hart van de drie noordelijke provinciën. Service en gastvrijheid zijn vanzelfsprekende onderdelen van onze dagelijkse werkzaamheden.
In ons gezellige restaurant bieden wij onze gasten een prachtige ambiance om in sfeer te genieten van een heerlijke maaltijd.

Onze moderne zalen zijn voorzien van alle faciliteiten om iedere bijeenkomst succesvol te laten verlopen. Vanuit onze keuken worden uiteenlopende gerechten geserveerd.
Onze ‘dagverse’ menukaart is zeer gevarieerd en altijd bij de tijd.

Wij hopen ook U binnenkort als onze gast te mogen begroeten!

Locatie 8
Lyclemaweg/ Bûterheideveld

Het beeld van Hein Mader, wat op een Google Maps icoontje lijkt, stond drie jaar op de Brink in Makkinga. In 2020 is het beeld verplaatst naar de huidige locatie, precies op de scheiding van de Lyclamaweg en het Bûterheideveld bij de ingang van de begraafplaats. Bûterheideveld is een buurtschap in het verlengde van het dorp Makkinga. Het ligt als een lint tussen de Lyclamaweg en het buurtschap de Drie Tolhekken. Het heeft een duidelijk open landschap met een plattelandskarakter. Het buurtschap is rond het einde van de 19e eeuw/begin 20e eeuw ontstaan nadat de eerste bewoning verscheen aan de weg tussen Makkinga en de Drie Tolhekken. Het stond ook een tijd bekend als Hoek Makkinga. Er was ook een tramhalte met die naam.

Richting het dorp komt u Korenmolen `De Weijert` tegen, deze werd in 1925 naar de Lyclamaweg verplaatst, na in Gorredijk (toen nog als houtzaagmolen) en Twijtel te hebben gedraaid. Naast de korenmolen bevindt zich tegenwoordig het museum voor oude handgereedschappen `Oold Ark`.

De Brink, waar het beeld eerst stond, heeft meteen de associatie met de Drentse brinken. Makkinga is ontstaan als een agrarisch veenontginningsdorp, oftewel een typisch streekdorp met langgerekte linten van boerderijen. Net zoals in Oldeberkoop heeft de bewoning in Makkinga zich door de eeuwen heen steeds meer geconcentreerd rond de kerk. Het was het middelpunt van het dorp met een heuse dorpspomp centraal op de Brink. De Brink werd door huisvrouwen ook wel gebruikt als wasplaats en het laten drogen van was. Tot 1954 was de Brink eigendom van de kerk. Gezamenlijk met het Dorpsbelang waren zij verantwoordelijk voor het onderhoud. Na 1954 is de Brink in eigendom gekomen van de gemeente. Rondom de Brink staan een aantal markante gebouwen met aan de noordzijde de prachtige dorpskerk uit 1775.

Het dorp Makkinga is in 15e eeuw ontstaan toen het land bij de Tjonger verdeeld werd over zogenaamde 'zathes' (drooggevallen zandplaat). De eerste bekende vermelding is 1527 als Mackinge. Makkinga was tot 1886 de hoofdplaats van de gemeente Ooststellingwerf. Hierna is buurtdorp Oosterwolde de hoofdplaats geworden. Makkinga is een van de weinige dorpen in Nederland waar geen verkeersborden meer staan.

Hein Mader
HEIN MADER

Locatie 9
Oosterwolde Zuid

Dit beeld van Hein Mader komt op een belangrijke plaats in de wijk Oosterwolde-Zuid, namelijk het Kleindiepspark. Deze locatie is aangedragen door buurtvereniging. De wijk Oosterwolde-Zuid bestaat uit een oud en een nieuw gedeelte met 1400 huur en koopwoningen. Tot 1969 was een groot deel van de wijk grasland met enkele boerderijen en zandpaden.

Vanaf 1969 zijn er in een tijdsbestek van een aantal jaren een grote hoeveelheid huizen gebouwd om het woningbestand in Oosterwolde op peil te krijgen. Dit waren vooral huurhuizen in blokken van 4 tot 8 woningen en aan de Snellingerdijk vrijstaande koop woningen. In de jaren 80 is de grondwal aangelegd ter voorkoming van geluidshinder door het verkeer van de nieuw gebouwde woningen Dat is een woonwijk naast de N381, de verbinden tussen Drachten en Emmen.

Tijdens een grote renovatie van de wijk en de omgeving die 5 jaar (2002 tot 2007) duurde heeft de randzone van de wijk de naam Kleindiepspark gekregen en is het park helemaal gerenoveerd. Tijdens de renovatie van de wijk is het waterprobleem in de wijk opgelost door het aanbrengen van waterbergingen in de wijk en in het Kleindiepspark. Ook is er tijdens die renovatie een betonnen pad aangelegd en deze wordt veel gebruikt door wandelaars en fietsers.

Tijdens een wandeling door het park ontmoeten de bewoners uit de wijk en daarbuiten elkaar. Men gaat even op één van de bankjes zitten en maakt een praatje met voorbijgangers. Het park is een ontmoetingsplek voor iedereen.
Het nieuwe beeld staat op een prominente plaats en zal zeker hieraan bij gaan dragen. Door het Kleindiepspark loopt al heel lang het Kleindiep dat zorgt voor de afwatering van het gebied rond Oosterwolde Zuid. Dit beekje meandert rond Oosterwolde-Zuid en is van historische waarde voor Oosterwolde en haar omgeving.

Vanaf half 2020 zal de aangrenzende weg de N381 een 4 baansweg worden en dus een snellere verbinden naar Drachten en de rest van Nederland. De plaats van het beeld geeft de grens aan tussen een rustige woonwijk en het drukke verkeer op de N381.

Locatie 10
Oosterwolde centrum

Het beeld van Hein Mader is geplaatst op het Brinkplein in Oosterwolde en heeft daarmee uitzicht over 't Wijkje.
Dit doodlopende stuk vaart vormt de zijtak van de Opsterlandse Compagnonsvaart tussen loopt van Gorredijk tot aan Smilde.

Vanuit het heelal lijkt Oosterwolde een heel klein stipje maar al vanaf 1328 woonde hier mensen en waarschijnlijk al wel enkele eeuwen eerder. Oosterwolde heeft van oorsprong een ´Drents karakter´ en bestond al allerlei kleine esgehuchtjes met namen als Weper, Jardinge, Prandinge, de Knolle, Buttinge en nog vele meer.

Al deze esgehuchtjes liggen op van nature wat hoger gelegen gronden. Op deze iets drogere gronden konden prima akkers worden aangelegd. Zodoende vormden zich kleine gehuchtjes die bestonden uit een klein aantal boerderijen.

Temidden van al deze gehuchtjes lag de dorpskerk van Oosterwolde, iets ten westen van het beeld. Ook de kerk is gebouwd op een natuurlijke hoogte. Op deze hoge gronden rondom de kerk lagen oorspronkelijk twee essen: de hoge en de lage es (nu twee gelijknamige straatnamen). Langzaamaan ontstond rondom de Dorpskerk en de doorgaande weg 't Oost een kleine dorpskern.

De structuur van het dorp veranderde aanzienlijk met de aanleg van de Opsterlandse Compagnonsvaart. Bestaande paden en landerijen werden doorsneden en het dorp raakte verdeeld in een noordelijk en zuidelijk deel.

Vanaf 1885 is Oosterwolde de hoofdplaats van de Gemeente Ooststellingwerf geworden. het bewonersaantal van Oosterwolde groeide sindsdien gestaag. Vooral vanaf de zestiger jaren is de bebouwde oppervlakte van de gemeentelijke hoofdplaats aanzienlijk toegenomen.

Ook de locatie waar het beeld is geplaatst kent een geschiedenis op zich. Het 't Wijkje of 't Wiekie, in de volksmond, was het centrale punt in Oosterwolde. Met aan het einde Hotel de 'Gouden Klok', de boten legden daar aan en daardoor ontstond de bedrijvigheid, op de driekhoek van 't Oost, Kuipenstreek en de Hervormde Kerk.
Het pittoreske dwarsvaartje van de Opsterlandse Compagnonsvaart behoort van oudsher dan ook tot één van de meest gefotografeerde plekken van Oosterwolde. Vooral wanneer de rododendrons bloeien is 't Wijkje een lust om te zien.

Dat juist het beeld de zwaan van Hein Mader hier staat symboliseert de schoonheid van de locatie , de commitment en trouw van de omwonenden die zorg dragen voor deze unieke woonplek.

gemeente ooststellingwerf

Colofon

Tot stand gekomen in samenwerking met:
Stichting Collectie Hein Mader

Tekstschrijver: Janou Sipsma
Tekstschrijver: Dennis Worst
Vormgeving: Buro 1988
Fotograaf: John Boel
Vervoerder: Schaafsma B.V.
Betrokken locaties
Betrokken Plaatselijk Belangen
Gemeente Ooststellingwerf
Drukwerk: Caparis Grafisch Centrum Heerenveen

Hein Mader

Kunstroute